

SOPHIE HANNAH

Het gastenboek

 DE KERN

Het gastenboek

IK BEN GEEN SNOB. MIJN OUDERS ZIJN SNOBS – MIJN HELE FAMILIE BEHALVE ik zijn allemaal snobs – ik lijk totaal niet op de rest. Ik heb niet net als mijn zusje Lydia een zwarte kat met één wit pootje, die ik daarom ‘White Trash’ heb genoemd, kortweg ‘Trash’. Mijn moeder weet tot in detail wie er allemaal op de lijst van rijkste mensen van de *Sunday Times* staan; ik niet. Alex is de snob, niet ik. Hij is op zijn minst een pretentieuze kwast.

Hij staat met zijn rug naar me toe en trekt een fles wijn open. Ik zou er niets over moeten zeggen. Ik moet het eigenlijk laten gaan. Alleen, na wat ik net over hem heb ontdekt, wil ik liever ruzie dan dat ik Alex als vriendje wil. ‘Ik ben geen snob,’ zeg ik.

Toen we uit de taxi stapten en ik zijn huis voor het eerst zag, reageerde ik volkomen neutraal. Het was gewoon een huis. Pas in het licht van wat er daarna gebeurde, drong het tot me door dat Alex’ huis een rijtjeshuis is in een straat vol met dezelfde huizen: rode baksteen aan de ene kant, en smoezelige witte muren aan de andere kant. Dat van Alex is van rode baksteen.

Wat me nog meer opviel? Dat er wasgoed te drogen hing aan rekken in de kleine voortuintjes, en dat men vitrage had opgehangen tegen nieuwsgierige voorbijgangers. Een paar schone auto’s, een paar vuile; eentje half ingestort, omdat hij twee voorbanden miste. Maar ik keek niet naar Alex’ huis met de gedachte: o jee, het is geen vrijstaande villa – waarom zou ik? Zelf heb ik een piepklein appartement met twee slaapkamers, boven een juwelier.

‘Als ik iets erg vind, is het wel snobisme,’ zegt Alex zakelijk, alsof hij het niet over mij heeft.

‘Ik *ben* geen snob,’ hou ik vol.

‘Toen ik jou vroeg om het gastenboek te tekenen, lachte je alsof je het een goeie bak vond.’ Hij glimlacht en overhandigt me een glas wijn. ‘Leg eens uit wat je daar zo grappig aan vond, dan kunnen we bepalen of het toch niet een tikje snobistisch was.’ Hij klinkt niet boos, en ook niet beledigd. Hij klinkt... ik kan het alleen omschrijven als analytisch, alsof het hem intellectueel interesseert, maar niet raakt. Het geeft me een ongemakkelijk gevoel.

Ik staar naar het grote, in groen leer gebonden boek dat openge-slagen voor me op de keukentafel ligt. Het gastenboek: zo noemde hij het, en dat lijkt het ook te zijn. Het woord ‘Gastenboek’ staat in goud schuinschrift op het omslag gedrukt. Ik blader erdoor, en scan de opmerkingen: ‘Netterden is een fantastisch huis! We zullen met veel plezier terugdenken aan ons bezoek – de Flemings’; ‘We hebben het erg naar ons zin gehad, en zullen de warme herinneringen koesteren – Winnifred en John Santandreu, Islington, Londen’; ‘In de schemering is het uitzicht vanaf het terras adembenemend – Richard en Sue Graham’. Verschillende soorten inkt, verschillende handschriften – de meeste beverig en grillig, alsof de schrijvers dronken waren, of heel oud en trillerig. Het boek lijkt echt. Wat een waanzin.

‘Dus jij wilt beweren dat niemand hier ooit om heeft gelachen?’ zeg ik, en ik vraag me af of ik de enige niet-pretentieuze persoon in Alex’ sociale kring ben.

‘Heb je dan nog nooit een gastenboek getekend?’ vraagt hij.

‘Ja, zo vaak. Om ons afstuderen te vieren heb ik een keer met een stel vriendinnen een landhuis gehuurd, in Devon. Wortham Manor – het was een paar honderd jaar oud...’

‘Op zo’n plek zou je een gastenboek verwachten,’ valt Alex me in de rede.

‘En...’ Ik zwijg, want ik realiseer me dat wat ik wil zeggen ook als bewijs van mijn snobisme kan gelden.

‘Ga verder.’

‘Mijn peettante is met een lord getrouwd – je weet wel, zo eentje die in de House of Lords zit.’

‘O, lord,’ zegt Alex. Ik was oorspronkelijk voor zijn gevoel voor humor gevallen.

‘Zij hebben ook zo’n boek, in hun landhuis in Hampshire.’

‘En daar heb je zonder te lachen iets in geschreven?’

‘Ik heb heus wel manieren, hoor,’ zeg ik ongeduldig.

‘Toch lachte je me uit,’ merkt Alex op – alweer kennelijk emotioneel. Waarom vind ik dat zo ongemakkelijk: het feit dat hij dit niet persoonlijk wil opvatten?’

‘Alex, jij woont niet in een landhuis, en ook niet in een historisch pand. Dat soort huizen heeft een gastenboek. En jouw soort huis... *niet*. Is dit soms een geintje? Heb je al deze handschriften zelf nageemaakt? Dit is te belachelijk voor woorden – ik kan dit niet serieus nemen.’

‘Dus je denkt dat ik het te hoog in mijn bol heb,’ zegt Alex. ‘Dat zie je dan verkeerd.’

‘Het gaat helemaal niet om te hoog of te laag. Het gaat...’ Dit snapt hij toch zeker. Vijf minuten geleden dacht ik nog dat hij normaal was, en bij zijn verstand. ‘Het gaat om de *context*. Als ik prins Charles over straat zag wandelen in een rompertje, zou ik daarom lachen. Maar als ik een *baby* in een rompertje zie niet! Niet dat ik prins Charles slechter vind, of dat hij niet in een rompertje zou mogen rondlopen als hij daar zin in had. Ik zou erom lachen omdat het vreemd en verrassend is om een rompertje in die context te zien. Net zoals een rijtjeshuis met twee slaapkamers van een negenentwintigjarige geschiedenisleraar niet de gebruikelijke context is voor een gastenboek!’

‘Denk je niet dat zo’n geschiedenisleraar graag een aandenken wil aan de mensen die zijn huis bezoeken, om sentimentele redenen?’ vraagt Alex terwijl hij van zijn wijn nipt. ‘De clou is: geschiedenis.’

Dat is het eerste zinnige punt dat hij maakt. Heel even vraag ik me af of hij toch de verstandige en ruimdenkende van ons tweeën is, en ik de

dwaas met de vooroordelen. Dan denk ik weer helder na. ‘Netterden,’ zeg ik fel. ‘Een van die lui noemt jouw huis Netterden. Terwijl je voordeur schijnt te denken dat het nummer tweeëndertig heet.’

‘Dus jij vindt het pretentiek om je huis een naam te geven? En dat zegt de vrouw die een auto heeft met een kenteken dat eindigt op LMO en die haar auto daarom meteen omdoopt tot Elmo.’

‘Dat is iets heel anders,’ protesteer ik. ‘Waarom heb ik het gevoel dat hij wint?’

‘Ik durf te wedden dat dat landhuis van je peettante in Hampshire een naam heeft, of niet soms? En dat vind je wel goed.’

‘Het huis van mijn peettante *moet* wel een naam hebben, om de eenvoudige reden dat het niet aan een straat staat. Ze kunnen het moeilijk Ergens Midden in het Groen nummer 27 noemen, vind je wel?’

‘Je kunt dus geen enkele hypothese bedenken die me het recht geeft een gastenboek te hebben *zonder* dat ik absurd pretentiek ben? In dat geval heb je totaal geen fantasie, zoals alle snobs.’

Ik sta op. ‘Ik ga,’ zeg ik. ‘Wil je de butler bellen, of zal ik mezelf uitlaten?’

‘Je begaat een vergissing,’ zegt hij. Zijn toon suggereert dat mijn vergissing hem niet raakt, maar dat het mij wel zou moeten raken.

Ik smijt de voordeur achter me dicht en marcheer de straat uit zonder nog om te kijken. Ik heb geen idee waar ik naartoe ga, of waar de dichtstbijzijnde bushalte of een metrostation is. Mijn hoofd zit vol flarden ideeën die met elkaar botsen, willekeurig en onsamenhangend. Er flitst een citaat door mijn gedachten: *Gisteravond droomde ik dat ik weer naar Manderley ging*. Ik lach hardop. Ik ben *niet* gek. Daphne du Maurier, die ook niet gek was, wist toen ze de eerste regel van *Rebecca* schreef dat Manderley de naam *moest* zijn van een enorm landgoed. Zou die roman zo klassiek zijn geworden als Maxim de Winter in een rijtjeshuis in Walthamstow had gewoond? Nee, natuurlijk niet. Mrs Danvers had dan in de ene extra slaapkamer moeten logeren, op een steenworp afstand van de andere slaapkamer; dan had ze door het dunne scheidingswandje kunnen horen dat haar baas het met zijn nieuwe vrouw deed.

Netterden! Waar sloeg dat op? In een straat vol met vitrage. Nou goed, dan ben ik een snob. Kan mij wat schelen.

Alex is gestoord – hij en die engerds van vrienden van hem die dat soort pompeuze dingen hebben opgeschreven. De Flemings, Winnifred en John Santandreu, uit Islington, Londen...

Ik blijf staan omdat een ijzige angst door me heen trekt, waardoor ik bevries. *Islington, Londen*. Walthamstow is ook in Londen. Dus waarom hebben de Santandreus niet gewoon 'Islington' geschreven? Je schrijft toch zeker geen 'Islington, Londen' op, tenzij je... Ik huiver. Tenzij je in het gastenboek van een huis schrijft dat buiten Londen ligt. En er is nog iets. Er klopt iets niet, maar ik kan mijn vinger er niet op leggen. Het is als een hinderlijke schaduw in mijn achterhoofd. Wat is het?

Ik draai me om, om te zien of Alex me niet volgt. Dat doet hij niet; ik kan hier veilig blijven staan om te bedenken hoe het zit. *Veilig*. Sinds wanneer ben ik bang voor hem?

Ik probeer me te herinneren wat ik nog meer in het gastenboek heb gelezen. Er stond iets van ene Richard en Sue nog-wat. Richard en Sue Graham. '*In de schemering is het uitzicht vanaf het terras adembenevend*.' Nee, dat slaat nergens op. Dat zegt toch niemand over een rijtjeshuis. Rijtjeshuizen hebben geen uitzicht vanaf het terras – dat weet ik zeker. Dus Richard en Sue Graham hebben geen geweldig uitzicht gehad vanaf zijn terras. De zon gaat nu zo'n beetje onder – het is nog niet helemaal donker, maar het is ook niet meer licht. Dat is toch wat ze met schemering bedoelen?

Waarom bedacht ik dat niet meteen toen ik die woorden las? Ik was te druk op zoek naar bewijs voor Alex' pretenties. Toen ik het woord terras las, heb ik me niet eens afgevraagd of Alex wel een terras had...

Ik ben misselijk, beverig. Ik weet heel zeker dat die woorden niet sloegen op het huis dat ik net verlaten heb, niet in de schemering en niet op enig ander moment, want dat uitzicht toont een rijtje onopvallende – om niet te zeggen armoedige – huisjes in een doodgewone straat. Goed, ik heb niet uit de ramen aan de achterkant gekeken, maar

Alex woont in Walthamstow. Kom op! Hoe adembenemend kan het uitzicht vanuit zijn slaapkamer zijn? In de wijde omtrek staan alleen maar rijtjeshuizen in boomloze straten.

Richard en Sue Graham kunnen dat niet over Alex' huis hebben geschreven. Waar en wat Netterden ook mag zijn, een rijtjeshuis is het niet; het heeft waarschijnlijk een terras met een stenen balustrade, en het heeft ongetwijfeld een fantastisch uitzicht over het gazon – waar je kunt zitten met een champagnecoocktail terwijl de zon ondergaat. Vlak voor de schemering inzet.

Waarom heeft Alex me niet de waarheid verteld? En als Netterden zijn huis niet is, wat doet hij dan met het gastenboek? Waarom heeft hij het aan mij laten zien? Ik doe mijn ogen dicht en probeer me voor te stellen wat er precies is gebeurd. Het boek lag op tafel toen we de keuken in liepen. 'Wat is dit?' vroeg ik toen ik ging zitten. Hij heeft me er niet op gewezen – ik zag het liggen en heb er zelf naar gevraagd. *Toen* vroeg hij pas of ik er iets in wilde schrijven. Misschien had hij eerder vanavond in zitten bladeren, voor hij naar ons afspraakje kwam, en was hij in zijn haast om het huis uit te komen vergeten het boek op te bergen. Toen ik moest lachen, noemde hij me snel een snob, voor het tot me door kon dringen hoe vreemd het was, en dat de opmerkingen niet konden slaan op het huis waar ik op dat moment was. Hij gokte erop dat hij me kon afleiden door het zo in te kleden dat ik me moest concentreren op mijn eigen verdediging.

Dat detail wat niet klopte kan ik me niet meer voor de geest halen, die schaduw, achter in mijn hoofd. Misschien komt het zo nog wel. Als het laatste restje daglicht verdwijnt en de schemering plaatsmaakt voor de avond, gaat er misschien wel een lampje branden in mijn hoofd, en dan weet ik het weer.

Nu ik er zo over nadenk: Alex heeft nooit gezegd dat zijn huis Netterden heette. Hij was voorzichtig, en heel precies. Hij zei: 'Dus jij vindt het pretentius om je huis een naam te geven?' en toen vroeg hij of ik geen andere hypothese kon bedenken om te verklaren dat hij een gastenboek bezat.

Hij heeft het vast gestolen. Van het echte Netterden. Want als hij het rechtmatig in zijn bezit had, had hij dat toch best kunnen zeggen? Ik huiver als ik de uitdrukking op zijn gezicht weer voor me zie, zo volkomen van alle emotie ontbloot.

Hoe ver ben ik van een bibliotheek? Ik heb geen idee, en ik ben nu niet kalm genoeg om het uit te zoeken. Ik haal mijn mobieltje uit mijn tas en bel met nummerinformatie. Als de dame opneemt, vraag ik naar Santandreu in Islington. Ik moet de naam twee keer spellen.

‘Ik heb een Winnifred Santandreu aan Gladsmuir Road, Islington,’ zegt de vrouw. Dat moet haar zijn. Hoeveel Winnifred Santandreus kunnen er in Londen wonen? Ik vraag of ze me wil doorverbinden. Een paar seconden later zegt een mannenstem: ‘Hallo, met Michael Santandreu.’

‘Mag ik misschien met Winnifred spreken?’ vraag ik. ‘Of John?’

‘Mijn ouders zijn in januari 2006 overleden,’ zegt hij abrupt. ‘Met wie spreek ik? Als u dat niet wist, bent u geen vriendin of oud-collega.’

‘U spreekt met Francesca Woodham-Blake. Het spijt me, ik zal u verder niet storen. Het is niet van belang.’ Zijn ze *allebei* in januari 2006 overleden? Ik weet niet of dat vreemd is of niet. Misschien ben ik wel vreemd, en is de rest van de wereld normaal.

‘Wat wilde u dan?’ vraagt Michael Santandreu.

‘Het is niet belangrijk.’ Waarom zeg ik dat? Het is *wel* belangrijk – op dit moment is er voor mij op de hele wereld niets wat er meer toe doet.

‘Misschien kan ik u helpen,’ dringt hij aan, want hij wil per se weten wat ik te zeggen heb.

‘Ik wilde hen vragen of ze zich konden herinneren of ze ooit een huis hebben bezocht dat Netterden heet, maar zoals ik al zei, het is absoluut niet...’

‘Netterden.’ Hij gooit het woord terug als een steen.

‘Wat is er?’ vraag ik geschrokken.

Er valt een lange stilte, alsof hij overlegt of hij het me wel of niet zal vertellen. ‘Daar zijn mijn ouders gestorven,’ zegt hij uiteindelijk.

‘Pardon?’ krijg ik met moeite over mijn lippen. De wereld kantelt om zijn as.

‘Het is een van de oudste huizen in Gloucestershire. Volgens mij is het inmiddels eigendom van de Landmark Trust. Het was voorheen het huis van Penny en Clive Hoddy. Mijn ouders zijn daar gestorven – op een feest van Penny en Clive. Als u niet weet wat er precies is gebeurd, in januari 2006, waarom vraagt u dan naar Netterden?’

Alex’ achternaam is Penny. Zijn tweede voornaam is Clive. Daar heb ik hem nog mee gepest tijdens ons eerste afspraakje. Ik zoek steun tegen een muur.

‘Vertelt u mij alstublieft... wat er is gebeurd,’ zeg ik zachtjes. ‘Ik kan uitleggen waarom ik dat wil weten.’ Vraag me alleen niet om het nu al uit te leggen, smeeik ik in stilte. Hoor de wanhoop in mijn stem, en begrijp dat ik het nu meteen moet weten.

‘Er zijn die avond drieëntwintig mensen om het leven gekomen – alle aanwezigen. Mijn oom en tante ook – Sarah en Peter Fleming.’

De Flemings. Ik weet nu dat Richard en Sue Graham ook dood zijn. Er stonden geen data in het gastenboek. Geen enkele datum. *Dat* is het detail dat me dwarszat, dat was het waar ik mijn vinger niet op kon leggen. Mensen die iets in een gastenboek schrijven, noteren altijd de datum. *Tenzij ze het doen terwijl ze onder schot gehouden worden, allemaal op dezelfde dag – hun laatste dag. Wat doet de datum ertoe als je laatste minuut heeft geslagen?* Ik denk aan het beverige handschrift. En aan hoe de hand van iemand die doodsbang is erger zal trillen dan die van iemand die veel heeft gedronken of die heel oud is. Maar de dingen die ze schreven... werden ze gedwongen om die zelf te bedenken? Of heeft iemand het gedicteerd? Ik wil er niet aan denken.

‘Hebt u...’ Michael Santandreu schraapt zijn keel. ‘Hebt u dat inder tijd dan niet op het nieuws gezien?’

Ik kijk nooit naar het nieuws, en kranten lees ik ook niet. ‘Wat is er dan gebeurd?’ vraag ik. Ik kan mezelf nog net staande houden.

‘Iemand, althans, twee personen hebben hen allemaal doodgeschoten – alle gasten, Penny en Clive, hun dochter Eleanor. Het spijt me dat

ik dit zo ronduit moet zeggen. De schoonmaakster vond de... lichamen de maandagochtend erna. Alles was weg: portemonnees, tasje, alles. De meeste mensen hadden een pen in de hand – ik heb geen idee waarom, en de politie weet ook nog steeds niet wat het kan betekenen. Ergens is dat nog het grootste mysterie.’

‘Wie...?’ begin ik te vragen, al weet ik het antwoord al. *Twee personen*. Wie was de andere?

‘De twee zonen van Penny en Clive zijn nog altijd de enige verdachten – zij zijn die nacht verdwenen en ze zijn nog steeds niet boven water. Er was namelijk niet ingebroken.’

Een pen in de hand...

‘Thomas en Alex,’ zegt Michael Santandreu. ‘Ik heb ze een paar keer ontmoet. Ik weet honderd procent zeker dat zij het hebben gedaan.’

Ik weet het ook honderd procent zeker, maar in mijn paniek zeg ik: ‘Iedereen kan het gedaan hebben.’

‘Nee,’ zegt Michael. ‘Die twee waren niet goed bij hun verstand. Ze haatten hun familie, en vonden hun ouders weezinwekkende snobs. Ongetwijfeld vonden ze dat ook van de mijne, en van alle andere mensen die die avond op Netterden te gast waren.’

Ik hoor een geluid achter me. Ik draai me om, en zie Alex op me af komen. Hij glimlacht. Er is nog net genoeg licht, zodat ik zijn gezicht kan zien: het schemert nog. In de ene hand heeft hij een pen, in de andere het gastenboek.

Oorspronkelijke titel: *The Visitor's Book*

Copyright © 2011 Sophie Hannah

Copyright © 2011 voor deze uitgave:

Uitgeverij De Kern, een imprint van De Fontein|Tirion,

onderdeel van VBK|media, Utrecht

Vertaling: Anna Livestro

www.defonteintirion.nl